

6. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки (на період до 2020 року). – Міністерство аграрної політики та продовольства України. – К. – 2012. – 16 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/2354>.

Аннотація. В статті розглянуто сучасне становище формування кадрового потенціалу як одного з умов ефективної впровадження інновацій в аграрній сфері. Обґрунтовані напрями вирішення проблем виробництва і розвитку кадрового потенціалу на підприємствах АПК.

Ключевые слова: кадровый потенциал, воспроизводство, развитие сельские территории.

Summary. The current state of the human resources formation as one of the conditions for the effective implementation of the innovations in agriculture has been considered in the article. The directions for the resolutions of the problems related to the human resources' reproduction and development in the agricultural enterprises have been justified.

Key words: human resources, reproduction, development, rural territories.

УДК 631.155.2: 658.8

Васильченко О.О.,

Краснодєд Т. Л.,

Таврійський державний агротехнологічний університет

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ НОВОСТВОРЕНИХ СУБ'ЄКТІВ ВЛАСНОСТІ

Анотація. Надано економічну оцінку діяльності новостворених суб'єктів власності в Україні та визначено новітні тенденції розвитку відносин власності в Україні та світі

Власність – основна складова економічних відносин, на якій тримається решта складових частин економічної системи. Це виключно складне суспільне явище, оскільки характеризується багатогранним змістом, який виражає різноманітність взаємовідносин між людьми.

Проблема дослідження відносин власності як економічної категорії є центральною проблемою багатьох економічних наук, зокрема політекономії та економічної теорії. Вона виступає предметом ретельного вивчення багатьох вчених-економістів. Ці проблеми вже не одне десятиліття є об'єктом

теоретичних сперечань і дискусій, що свідчить про актуальність даної теми на будь-якому етапі розвитку людської цивілізації.

Метою дослідження є охарактеризувати процес формування нової якості відносин власності в Україні та світі.

За даними Державного комітету статистики України проаналізуємо динаміку суб'єктів ЄДРПОУ за організаційно-правовими формами господарювання. З цією метою побудуємо таблицю 1.

По таблиці 1 можна спостерігати зростання загальної кількості суб'єктів ЄДРОПОУ у 2011 році порівняно із 2007 роком на 14,25 %. Пороте, темпи зростання окремих організаційно-правових форм господарювання є різними.

У 2011 р. порівняно із 2007 р. у більшій мірі зростає кількість об'єднань співвласників багатоквартирного будинку та товарних бірж (відповідно у 2,25 рази та у 1,95 рази), у меншій мірі збільшується кількість об'єднань громадян (на 0,91 %) та корпорацій (на 3,56 %). Водночас відмічаємо найбільше зменшення кількості колективних підприємств (на 18,49 %), а найменше – фермерських господарств (на 0,58 %).

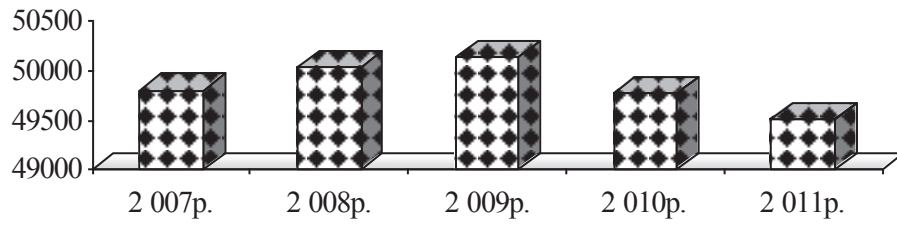
За допомогою рис. 1 простежимо динаміку тих суб'єктів ЄДРОПУ, кількість яких в Україні на 1 січня 2012 р. є найбільшою: фермерських господарств, приватних підприємств, колективних підприємств, акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю (ТОВ), кооперативів, організацій, філій та громадських організацій.

Рис. 1 дозволяє побачити загальну тенденцію до збільшення на протязі 2007-2010 рр. приватних підприємств, товариств з обмеженою відповідальністю, кооперативів, організацій, громадських організацій (рис. 1-б, в, д, е, ж, к). Водночас спостерігається різке зменшення кількості колективних підприємств та акціонерних товариств (рис. 1-в,г). На протязі періоду, що розглядається, також відмічаються різноспрямовані коливання кількості фермерських господарств (рис. 1-а) та філій (рис. 1-з).

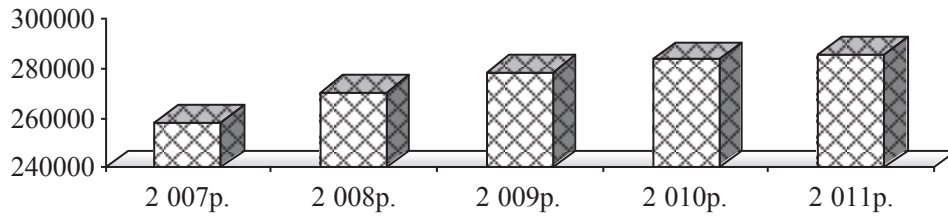
Динаміка кількості суб'єктів ЄДРОПУ за організаційно-правовими формами господарювання [3]

Форми господарювання	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2011 р. у % до 2007 р.
Усього	1133200	1187020	1228888	1258513	1294641	114,25
у тому числі						
фермерське господарство	49801	50023	50126	49764	49514	99,42
приватне підприємство	258536	270331	278574	283697	285821	110,55
колективне підприємство	29330	27708	26564	25635	24833	84,67
державне підприємство	7359	7213	6975	6811	6661	90,52
казенне підприємство	50	43	44	44	43	86,00
комунальне підприємство	16755	16636	16336	15994	15726	93,86
дочірнє підприємство	22523	21648	20973	20408	19908	88,39
іноземне підприємство	2347	2323	2307	2272	2247	95,74
об'єднання громадян	4510	4590	4560	4568	4551	100,91
підприємство споживчої кооперації	1061	1167	1234	1291	1349	127,14
орендне підприємство	1276	1222	1193	1162	1148	89,97
спільне підприємство	5148	5068	5013	4954	4925	95,67
акціонерне товариство	33084	31993	31100	30169	28748	86,89
товариство з обмеженою відповідальністю	351750	381205	404525	418145	443223	126,01
товариство з додатковою відповідальністю	696	730	761	782	945	135,78
повне товариство	1985	1948	1939	2084	2120	106,80
командитне товариство	673	654	642	631	638	94,80
кооператив	31429	33257	34324	35063	34772	110,64
організація	100083	101817	104024	108552	110074	109,98
асоціація	2841	2953	3057	3125	3180	111,93
корпорація	842	849	862	866	872	103,56
консорціум	84	84	89	92	92	109,52
концерн	403	400	396	390	387	96,03
інші об'єднання юридичних осіб	1880	1774	1717	1634	1598	85,00
філія	54238	55937	55322	52973	51636	95,20
представництво	4031	4219	4317	4330	4411	109,43
товарна біржа	302	411	503	559	588	194,70
кредитна спілка	938	1026	1097	1127	1155	123,13
споживче товариство	5535	5403	5328	5252	5214	94,20
спілка споживчих товариств	482	452	428	404	393	81,54
політична партія	15459	16167	16719	17375	18942	122,53
громадська організація	50706	54862	59321	63899	67696	133,51
релігійна організація	19706	20595	21425	22343	23271	118,09
профспілка, об'єднання профспілок	17360	20405	22678	24649	26340	151,73
благодійна організація	10319	10988	11660	12267	12860	124,62
об'єднання співвласників багатоквартирного будинку	5295	6848	8549	10329	11956	у 2,25 рази

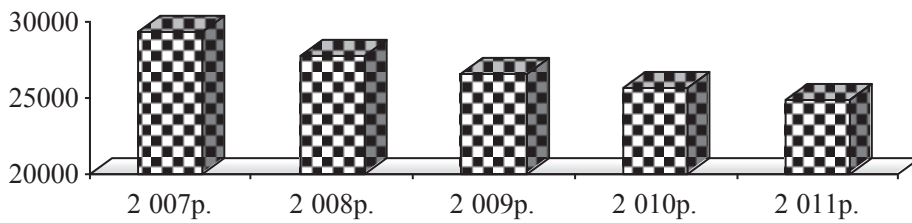
Таврійський державний агротехнологічний університет

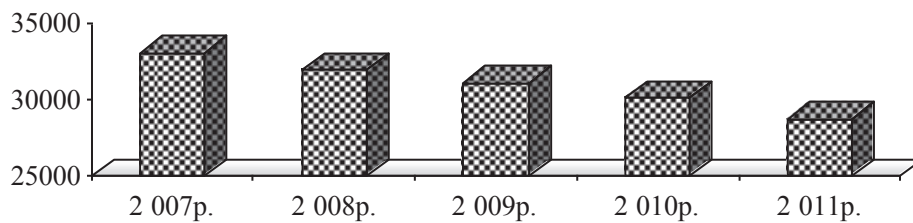
(а) фермерські господарства

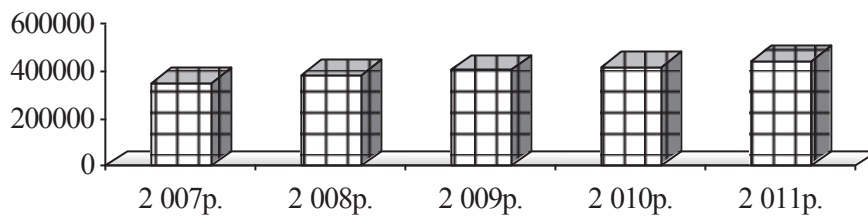
(б) приватне підприємство

(в) колективне підприємство

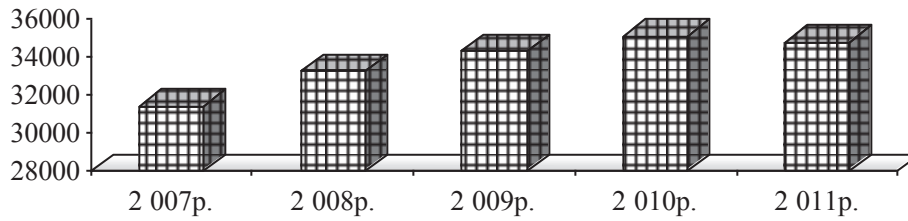
(г) акціонерне товариство

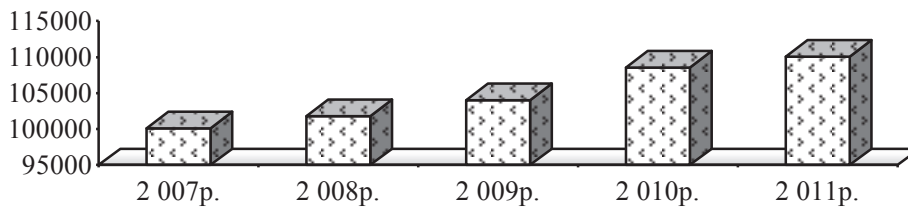
(д) ТОВ

Рис. 1. Динаміка суб'єктів ЄДРОПУ за 2007-2011 рр., кількість яких в Україні на 1 січня 2012 р. є найбільшою

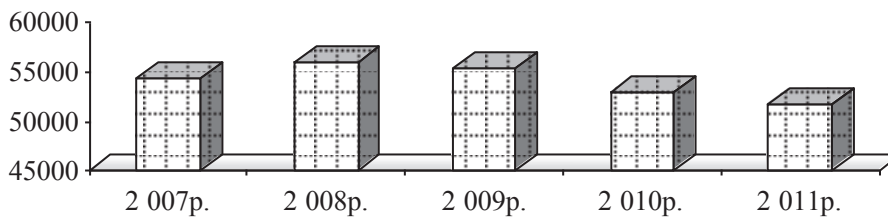
Таврійський державний агротехнологічний університет

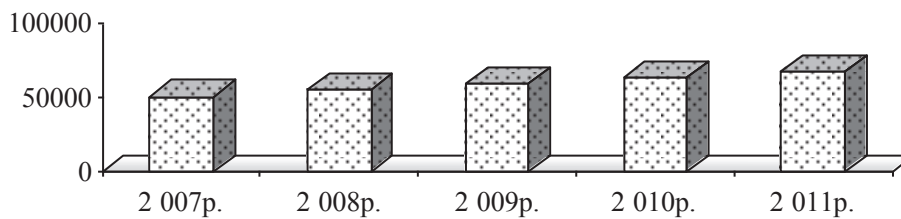
(е) кооператив

(ж) організація

(з) філія

(к) громадська організація

Рис. 1 (продовження). Динаміка суб'єктів ЄДРОПУ за 2007-2011 рр., кількість яких в Україні на 1 січня 2012 р. є найбільшою

Як свідчить аналіз, поступово в процесі економічного розвитку країни домінуючого значення набуває корпоративна форма власності як колективно-приватна.

За сучасних умов основними рисами структури власності в країнах з розвиненою ринковою економікою є, по-перше, домінуючі позиції

корпоративної форми власності; по-друге, все ширше залучення до акціонування працівників підприємств; по-третє, розвиток індивідуально-трудоваї форми власності; по-четверте, зміни у державній формі власності.

Сьогодні в Україні та більшості країн світу відбуваються складні та суперечливі процеси у зв'язку з перетворенням на провідну ланку виробничого процесу інформатики, а самої інформації – на домінуючий об'єкт власності, основну форму багатства суспільства. Формуючи основу інтелектуальної власності, остання, на відміну від власності на матеріально-уречевлені засоби виробництва, не може себе реалізувати на суто приватній основі.

Наслідком цього є те, що прогресуюче звуження на основі розвитку постіндустріальної технології сфери праці як діяльності зі створення предметно-уречевлених матеріальних благ означає одночасне згортання сфери панування приватної власності. Якщо для індустріального суспільства головним матеріальним елементом у структурі власності була власність на землю, будівлі, машини, засоби промислового виробництва, то нині, коли розвинені країни світу переходять до інформаційного суспільства, основою власності стає неречова субстанція. Найважливішим у її характеристиці є те, що вона стає спільним суспільним надбанням, перетворюється на спільну духовну власність. Кожен може користуватися цією власністю спільно. Це принципово нова форма власності [4].

Одним із найпринциповіших питань трансформації відносин власності є досягнення визначеності поняття “ефективного власника”. Проблема “ефективного власника” є достатньо значущою у процесі реформування економіки в постсоціалістичних країнах.

“Ефективний власник” – сучасне уявлення про економічного суб'єкта, який повинен з'явитися в результаті приватизаційного процесу, тобто це такий власник, який може зробити приватизовану власність більш ефективною.

В країнах з трансформаційною економікою, у тому числі в Україні, існує подвійне сприйняття поняття “ефективний власник”. З одного боку, поширеним є погляд, згідно з яким “ефективний власник” ототожнюється з формальним

приватним утримувачем великого або контрольного пакета акцій. З другого боку, “ефективним” вбачається власник як конкретний економічний агент, що прагне до максимізації доходу і мінімізації витрат.

“Ефективний власник” стосовно до окремого підприємства передбачає такий характер взаємодії між основними суб’єктами, причетними до його діяльності, що дозволяє найефективніше використовувати його виробничо-економічний і соціальний потенціал у конкурентній боротьбі з іншими виробничими організаціями на національному і світовому ринках. Сьогодні немає однозначного набору критеріїв такої ефективності.

“Ефективний власник” на макрорівні – це така система взаємозв’язків і взаємодії між суб’єктами, причетними до підприємницької діяльності в рамках окремих підприємств, що забезпечує розвиток останніх в умовах ринкової конкуренції.

“Ефективний власник” на макрорівні – така система регуляції взаємовідносин між основними суб’єктами господарювання, що перебуває в оточенні соціально-економічного середовища і держави та забезпечує максимальне використання і динамічне нарощування економічного потенціалу країни.

Концепція “ефективного власника” містить результати аналізу структури взаємозв’язків і взаємовідносин між підприємствами з різними організаційно-правовими формами, що забезпечує економічній системі максимальний синергетичний ефект [2].

Отже, на новому етапі суспільного прогресу відбувається не просто економічне заперечення специфічної для індустріальної системи приватнокапіталістичної власності, а діалектичне зняття відносин власності взагалі. Ці відносини поступово відходять у підвалини всієї економічної системи суспільства, поступаючись місцем принципово іншим системоутворюючим структурам.

Список використаних джерел

1. Базилевич В. Д. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2007. – 716 с.
2. Трансформаційна економіка: Навч. посіб. – 2-ге вид., без змін / В. С. Савчук, Ю. К., Зайцев, І. Й., Малий та ін. За ред. В. С. Савчука, Ю. К. Зайцева. – К.: КНЕУ, 2008. – 616 с.
3. Статистичний щорічник України за 2011 рік / За ред. О. Г. Осауленко. К.: Консультант, 2011. – 567 с.
4. Формування та функціонування ринку агропромислової продукції (практичний посібник) / За ред. П. Т. Саблука. – К.: ІАЕ, 2000. – 556 с.

Анотація. Предоставлена экономическая оценка деятельности вновь созданных субъектов собственности в Украине и определены новейшие тенденции развития отношений собственности в Украине и мире

Summary. Given the economic evaluation of the activities of the newly created subjects of ownership in Ukraine and identified the latest trends of development of relations of ownership in Ukraine and in the world

УДК: 631.14.:633.1

Воронянська О.В.,
к.е.н., доцент, кафедра аналізу і контролінгу
Таврійського державного агротехнологічного університету

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЗЕРНОВІЙ ГАЛУЗІ

Анотація. В статті розглянуто тенденції інтеграційних процесів в аграрній сфері економіки. Звернуто увагу на подальше укрупнення сільськогосподарських підприємств, на їх роль в розвитку зернової галузі і вплив на економічну ефективність виробництва зерна.

Ключові слова: Інтеграція, зернова галузь, великі підприємства, зерновий ринок.

Постановка проблеми. Укрупнення сільськогосподарських підприємств за рахунок скорочення середніх і малих є об'єктивною реальністю, але часто призводить до негативних наслідків як в самому аграрному виробництві, так і регіонах розташування таких підприємств.